

**บทคัดย่อ** การศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการกำจัดตะกั่วของไซยาโนแบคทีเรียและความเป็นไปได้ในการใช้ไซยาโนแบคทีเรียที่มีชีวิตในการบำบัดน้ำเสีย โดยศึกษาในไซยาโนแบคทีเรีย *Oscillatoria jarsovensis*, *Hapalosiphon* sp., *Calothrix marchica*, *Nostoc commune*, *Phormidium angustissimum*, *Stigonema* sp., *Fischerella* sp., *Spirulina platensis*, และ *Mastigocladopsis* sp. พบว่าระดับพีเอชของสารละลายที่เหมาะสมในการดูดซับตะกั่วอยู่ในช่วง 4-5 เวลาที่เข้าสู่จุดสมดุลของ ไซยาโนแบคทีเรียทุกสกุลคือ 120 นาที และการดูดซับตะกั่วของไซยาโนแบคทีเรียทุกสกุลมีความสอดคล้องกับสมการดูดซับของ Freundlich

การเจริญเติบโตของไซยาโนแบคทีเรียในน้ำที่มีพีเอชต่ำพบว่าสามารถเจริญเติบโตได้ที่ระดับพีเอชต่ำสุดคือ 4.5 และระดับตะกั่วสูงสุดที่สาหร่ายทุกสกุลเจริญเติบโตได้คือ 20 มิลลิกรัมต่อลิตร โดยสาหร่ายที่สามารถทนพิษตะกั่วได้ดีคือ *Hapalosiphon* และ *Phormidium* และเมื่อนำไซยาโนแบคทีเรียทั้งสองชนิดไปเลี้ยงในอาหารที่มีตะกั่วปนเปื้อนและมีค่าพีเอชต่ำ พบว่าสามารถเจริญเติบโตได้และมีการเพิ่มปริมาณพอลิแซคคาไรด์ในเซลล์, นอกเซลล์ และโปรตีนเพื่อช่วยลดพิษของตะกั่วและความเป็นกรด และการนำไปใช้บำบัดน้ำเสียจริงพบว่าสาหร่ายทั้งสองชนิดสามารถเจริญเติบโตในน้ำเสียจริงได้และมีความสามารถในการกำจัดตะกั่วออกจากน้ำเสียได้ดี ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าไซยาโนแบคทีเรีย *Hapalosiphon* และ *Phormidium* สามารถนำไปใช้เป็นตัวดูดซับที่มีชีวิตในระบบบำบัดน้ำเสียที่มีโลหะหนักปนเปื้อนของโรงงานอุตสาหกรรมได้

**Abstract:** The optimum conditions and the feasibility of using cyanobacteria *Oscillatoria jarsovensis*, *Hapalosiphon* sp., *Calothrix marchica*, *Nostoc commune*, *Phormidium angustissimum*, *Stigonema* sp., *Fischerella* sp., *Spirulina platensis*, and *Mastigocladopsis* sp., as a living biosorbent to remove  $Pb^{2+}$  from wastewater were studied. The optimum pH for  $Pb^{2+}$  adsorption was 4.0-5.0, while their adsorption process went to the equilibrium point within 120 min.  $Pb^{2+}$  adsorption by these cyanobacteria followed the Freundlich adsorption isotherm.

The lowest pH of media that cyanobacteria could grow was 4.5, and the maximum  $Pb^{2+}$  was 20 mg/l. *Hapalosiphon* and *Phormidium* show the highest tolerant ability to toxic of  $Pb^{2+}$ . Both cyanobacteria could grow under  $Pb^{2+}$  contamination with low pH. Detoxification mechanisms of both cyanobacteria on  $Pb^{2+}$  could increase its intracellular polysaccharide (IPS), extracellular polysaccharide (EPS) and protein per gram biomass. Both cyanobacteria could grow in real wastewater and show high ability to remove  $Pb^{2+}$ . The ability to remove  $Pb^{2+}$  and to grow under toxic conditions found in this study indicate that *Hapalosiphon* and *Phormidium* is a promising living biomaterials for  $Pb^{2+}$  removal in contaminated waters.